

Landsbygdsnytt

Ett nyhetsbrev från Länsstyrelsen Skåne

Nr 2/2021 • 2021-05-27

VATTEN FLÖDEN, UTTAG, TILLSTÅND

Vår vattenhandläggare svarar på vanliga frågor kring vad som gäller vid vattenuttag.

Bortledande av vatten

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för alla vattenuttag. Att genomföra vattenuttag kallas i lagstiftningen för bortledande av vatten och innebär vanligtvis att man leder bort grundvatten eller ytvatten från exempelvis en bäck, å eller sjö. Uttag av vatten kan leda till sänkta vattennivåer, minskade vattenflöden och ändrade temperaturförhållanden, vilket i sin tur kan skada miljön och enskilda intressen.

– Enligt våra riktlinjer för vattenuttag till bevattning får vattenuttag normalt sett bara genomföras vid flöden som överstiger 30 procent av årsmedelvattenföringen, säger Maria Nitare som arbetar som vattenhandläggare på Länsstyrelsen Skåne.

Vattenuttag och tillstånd

Huvudregeln är att vattenuttag kräver tillstånd från Mark- och miljödomstolen. I tillståndet beskrivs det när du får ta ut vatten och under vilka förutsättningar.

– Tillstånd är därför den mest långsiktiga lösningen för att säkra och trygga vattentillgången till din verksamhet, säger Maria. Om ni är flera som är intres-

serade av att söka tillstånd kan det därför vara fördelaktigt att göra en samlad ansökan vilket minskar kostnaderna för utredningar och upprättande av miljökonsekvensbeskrivning.

Små ytvattenuttag som har begränsad påverkan kan anmälas till oss. Länsstyrelsen kan dock förbjuda eller skriva försiktighetsmått för uttag som saknar tillstånd och skadar allmänna eller enskilda intressen. Om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas av vattenuttaget krävs varken anmälan eller tillstånd. När det är låga vattennivåer i sjöar, vattendrag och grundvattenmagasin kan denna undantagsbestämmelse inte tillämpas.

Journalför uttagen

Verksamhetsutövare är skyldiga att bedriva egenkontroll och därvid undersöka och dokumentera verksamhets påverkan. Påverkan, uttagsvolymen och när uttagen genomförs behöver därför journalföras.

– Tillgången på ytvatten i Skåne är så begränsad, att om odlingen är beroende av ytvattenuttag behövs framöver bevattningsmagasin där högföden kan lagras, avslutar Maria.

Tänk att förhandlingarna om den nya jordbrukspolitiken 2023-2027 har identifierat ungefär samma utmaningar som en svensk barnboksförfattare och italiensk filosof som levde på 1400-talet.

Efter en minst sagt kylslagen vår så kom den lika hastigt som förvånande; försommarskänslan när häggen blommar, näktergalens sång väcker mig om natten och förberedelserna för vallskörden tar fart. I år när inget var som vanligt "ställde vi om" och det blev digitala kosläpp och digitala utbildningar, och det funkade förvånansvärt bra det också. Frågan är vad vi egentligen menar med "som vanligt"? För många innebär det sannolikt att återta kontrollen och att lättare kunna förutse vad som händer. Många andra ser möjligheter även där det knappt finns en millimeters lucka för ljus.

Italienaren Niccolò Machiavelli (1469–1527) var politiker, historiker och filosof och skrev bland annat: "Entreprenörer är de som har förstått att det är liten skillnad mellan problem och möjligheter och har förmågan att vända båda till sin fördel."

Vägval både i landsbygdsföretagen och i jordbrukspolitiken

En känd svensk barnboksförfattare sammanfattade det ännu kortare:

"Problem är möjligheter i arbetskläder". Exakt så enkelt är det – och exakt så svårt kan det vara. Om det med hjälp av GPS blir lättare att hitta rätt

i geografin så är det ibland en större utmaning att hitta "rätt" i allt som ligger på skrivbordet.

Du är företagets GPS när det gäller vägval i företaget och till din hjälp finns både utbildningar och duktiga rådgivare. Mera om detta kan du läsa längre in i detta nummer av landsbygdsnytt.

Inför slutförhandlingarna av den nya samlade jordbrukspolitiken, CAP 2023-2027, gäller det att bibehålla och skapa ytterligare utrymme för utveckling. Vi ser utmaningarna och försöker i dialog med Jordbruksverket och Näringsdepartementet att klä dem i "arbetskläder" så att du kan fortsätta att utveckla landsbygden, i Skåne och Blekinge.

Trevlig sommar!

Kerstin Rietz

Kerstin Rietz
T.f. Avdelningschef
Länstyrelsen Skåne

Vår redovisning av vad alla investeringspengarna har gått till i Skåne fortsätter. Vad sägs om tjugoåtta nya miljoner till tjugo skånska vattenvårdsprojekt?

Det viktiga vattnet

Vatten är Skånes viktigaste naturresurs och vårt viktigaste livsmedel. Vattnet är emellertid utsatt för stor påverkan, bland annat från jordbruk, skogsbruk och av en stor och växande befolkning. I Skåne återstår till exempel bara omkring tio procent av den ursprungliga arealen våtmarker, då de flesta våtmarker har dikats ut. Flera av Skånes vattendrag, sjöar och kustområden uppnår därför inte målsättningen om God ekologisk status enligt EU:s vattendirektiv.

Våtmarker och vattenvård

Under 2020 har det i Skåne därför restaurerats och anlagts 87 stycken våtmarker, totalt 140 hektar! Från 2010 till 2019 har 1 411 hektar våtmark skapats. Länstyrelsen har i år dessutom beviljat sammanlagt 28 miljoner kronor i stöd till 20 nya vattenvårds-

Skånsk våtmark Foto: Jens Ratcovich, Länstyrelsen Skåne

projekt. Projekten drivs av kommuner, vattenråd eller andra ideella sammanlutningar över hela Skåne och har till syfte att minska näringsläckaget, bidra till den biologiska mångfalden, minska översvämningar och bibehålla vattnet i landskapet.

ODLA SNITTBLOMMOR

Välkommen till en kurs- och inspirationsdag den 6 september om att odla snittblommor.

Att odla snittblommor till försäljning kan vara en nisch som fyller många ändamål: en inkomstkälla, ett bra inslag i växtföljden och ett värde för den biologiska mångfalden. Dagen vänder sig till dig som är lantbrukare eller företagare på landsbygden och som vill utveckla eller komma igång med kommersiell odling.

Anmäl dig på:

www.lansstyrelsen.se/skane/kalender

Aktiviteten är delfinansierad med EU-medel via Länstyrelsen i Skåne.

Foto: Nils Bergendal

Läs mer här!

www.lansstyrelsen.se/skane/landsbygdsnytt. Gå gärna in och anmäl dig som e-prenumerant!

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Länstyrelsen
Skåne

Länstyrelsen Skåne
Östra Boulevarden 62A, 291 86 Kristianstad
Södergatan 5, 205 15 Malmö
010-224 10 00, skane@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/skane
www.facebook.com/landsbygdska

Ansvarig utgivare: Åsa Lindberg
Redaktör: Kristina Larsson
Tryckeri: Exakta Print AB
Foto: MostPhotos - om inget annat uppges
Upplaga: 14 500 ex

FODERREGISTRET NU HOS LÄNSSTYRELSEN

Från årsskiftet har vi på Länsstyrelsen tagit över ansvaret för foderregistret från Jordbruksverket.

Livsmedel- och foderregister

Det innebär att länsstyrelsen nu har ett gemensamt register för primärproducenter av både livsmedel och foder. Vi kommer under året att inleda ett arbete med att uppdatera uppgifterna som förts över från Jordbruksverket. Detta kan innebära att du som lantbruksföretagare blir kontaktad av oss.

Inga gamla uppgifter?

Det är viktigt för både länsstyrelsen som tillsynsmyndighet och för dig som primärproducent att uppgifterna i registret är uppdaterade och korrekta. De uppgifter som vi har om primärproduktionsanläggningarna ligger till grund för det årliga kontrolluttaget, det vill säga vilka verksamheter som får kontrollbesök under året. Syftet med kontrollerna är att säkerställa att det livsmedel och det foder som

produceras och släpps ut på marknaden är säkert att konsumera. Kontrollerna ska vara riskbaserade. Det innebär att kontrollerna prioriteras så att de gör störst nytta.

Registrera anläggningen

För dig som inte har registrerat din livsmedelsanläggning finns en e-tjänst på länsstyrelsens webbsida för att registrera anläggningen.

För att registrera din foderanläggning, kontakta oss via skane@lansstyrelsen.se eller 010-224 10 00 för en blankett. Scanna QR-koden för att komma till vår webbsida som innehåller mer information.

UPPDATERA DITT NUMMER

Det finns flera fördelar med att uppdatera dina kontaktuppgifter på Mina sidor.

Vi har en sms-tjänst där vi har möjlighet att snabbt nå ut till dig som lantbrukare. Hoppas att du ser fördelarna med att snabbt bli kontaktad till exempel vid

en regeluppdatering, en datumpåminnelse, en relevant kurs, pågående smitta eller ett vargangrepp i ditt närområde. Får du ett sms av oss har du självklart möjlighet att avregistrera dig från fortsatta utskick om du så önskar.

FILMTAJM

OM HUR DJURKONTROLLER GÅR TILL

Vi kontrollerar att djuren har det bra. Vi utför både regelbundna planerade kontroller på framför allt lantbrukets djur, men även kontroller när vi får in en anmälan om att ett djur sköts felaktigt eller far illa.

Normalkontroller är rutinkontroller som vi med jämna intervaller gör på lantbruk och företag enligt en riskbedömning. När vi gör normalkontroller utgår vi från en checklista för djurslaget som gäller för hela landet.

Hur en normal djurskyddskontroll går till:

Hur en specifik kontroll på nöt går till samt bedömningar:

Scanna QR-koderna så kommer du direkt till filmerna som är cirka fyra minuter långa. Vill du läsa mer om våra kontroller så besök vår sida på www.lansstyrelsen.se/skane och sök på "Djurskyddskontroller".

INDUSTRIHAMPA DETTA GÄLLER FÖR DIG SOM ODLAR

Varje år får vi på Länsstyrelsen in många frågor om hampaodling och vad som gäller för att odlingen inte ska bryta mot narkotikalagstiftningen. Du behöver bland annat ansöka om gårdsstöd för odlingen samt redovisa vilken sort du ska odla.

Ansökan om gårdsstöd behövs

Du får bara odla industrihampa av en godkänd sort och dessutom måste du skicka in en ansökan om gårdsstöd för odlingen. Att marken redovisas i SAM innebär också att odlingen måste ligga på godkänd jordbruksmark.

Utöver de regler som gäller för alla ansökningar om gårdsstöd, måste du även redovisa i SAM-ansökan vilken sort du använder och uppgifter om hur många kilo utsäde per hektar du planerar att använda. Dessa uppgifter behövs finnas i din ansökan senast den 15 april. Finns inte de så kommer din hampaareal att underkännas och du får avdrag på gårdsstödet.

Viktiga datum

Senast den 30 juni ska du styrka att du använt de sorter och den mängd som du angett i ansökan. Det gör du genom att skicka in originaletiketterna från utsädesförpackningarna till Länsstyrelsen. Odlar du itsället hampa som fänggröda efter skörd av huvudgröda, ska anmälan göras senast den 31 juli. Skickar du in underlaget efter dessa datum kommer din hampaareal att underkännas och ge ett avdrag på gårdsstödet. Vi på länsstyrelsen har inte möjlighet att medge några undantag från dessa regler eller datum.

Mer om reglerna för hampaodling finns på Jordbruksverket webbplats.

www.jordbruksverket.se

Vi kommer även i sommar att åka ut och inventera Skånes ängs- och betesmarker.

Sedan 2002 har Jordbruksverket inventerat ängar och betesmarker för att få reda på deras natur- och kulturvärden. Varje år görs en uppföljning där vissa marker besöks på nytt. Resultatet används bland annat för uppföljning av naturvårdsåtgärder och underlag vid forskning.

Inventeringen samordnas av Jordbruksverket och utförs av Länsstyrelsen. Den har ingen koppling till jordbrukarstöden. Du kan se resultatet av inventeringen genom att söka upp din mark i Jordbruksverkets databas TUIVA. Där finns uppgifter om vilka värdefulla natur- och kulturvärden som finns på din mark. Databasen nås via Jordbruksverkets webbplats. Vi kommer att kontakta dig innan vi besöker din mark och inventeringen kommer att genomföras mellan juni och september.

DAGS ATT KOLLA FLYGHAVRE

Nu när vårsäden går i ax börjar flyghavren att synas. Så låt oss hjälpas åt att hålla kolla på besvärliga och oönskade ogräs.

Kontrollera regelbundet

Flyghavren ska plockas i säck som försluts och omgående transporteras bort från fältet och förstöras. När du kontrollerar var extra observant under kraftledning, på översvåmningsmarker men även där det har gjorts en kemisk bekämpning.

Flyghavretillsynen i Skåne sker genom ett samarbete mellan LRF och Länsstyrelsen där LRF:s flyghavrekommittéer sköter den lokala kontrollen.

Täckta vagnar

När det sedan är dags för tröskning, ha alltid för vana att köra med täckta vagnar så undviker du att sprida eventuell flyghavre eller andra oönskade ogräs. Med täckta vagnar visar du dessutom omtanke om andra lantbrukare.

www.lansstyrelsen.se/skane/flyghavre

Under 20 år har 1 500 kostnadsfria gårdsbesök utförts till lantbrukare i Blekinge.

Greppa Näringen utvecklas kontinuerligt. I år har vi lanserat en rådgivning för hästgårdar och inför nästa år är arbetet i full gång med en rådgivning om att odla utan glyfosat och även om biologisk mångfald på slätten. Från ett ganska utpräglat övergödningsprojekt har Greppa Näringen breddats till ett hållbarhetsprojekt.

Våtmarksrådgivning

Inom Greppa Näringen genomförs våtmarksrådgivningar som ibland leder till att nya våtmarker anläggs med finansiering av Landsbygdsprogrammet. Under perioden 2014-2020 har 38 våtmarksrådgivningar genomförts, vilka bidragit till att 11 våtmarker anlagts, till en kostnad av 3 278 081 kronor, för att öka den biologiska mångfalden. I många fall gynnar våtmarken bland annat grodor, salamandrar och ett rikt fågelliv. Dessutom har sex våtmarker anlagts, för totalt 2 900 000 kronor,

för att förbättra vattenkvaliteten och minska läckage av kväve och fosfor till våra vattendrag.

Är ni intresserade av att anlägga våtmarker i ert odlingslandskap? Länsstyrelsen planerar två fältträffar i augusti/september för att visa en våtmark, vars syfte är att rena vattnet, förbättra möjligheterna för biologisk mångfald samt bevattna åkern. Och en träff där vi ska visa hur en våtmark ska skötas för att syftet med våtmarken ska bibehållas. Tid och plats läggs upp på Länsstyrelsens kalender samt på www.greppa.nu

Bli medlem

För att vara medlem inom Greppa Näringen ska du som lantbrukare ha minst 25 djurenheter och/eller 50 hektar åker. Inget krav av omfattning vid våtmarksrådgivningar. Är du intresserad och vill ta del rådgivningar, kontakta Åsa Johansson, 010-224 01 91, asa.johansson@lansstyrelsen.se

LANDSBYGDSPROGRAMMET I BLEKINGE

Du kan återigen söka stöd för:

- Konkurrenskraftigt jordbruk, t.ex. djurstall, växthus, frukt och bär.
- Startstöd, om du är under 40 år och vill starta eller ta över ett jordbruks- eller trädgårdsföretag.
- Förädlingsstöd, om du vill göra en om-, ny eller tillbyggnad av lokal.
- Investeringsstöd för biogasproduktion
- Stöd inom vattenåtgärder och rovdjursavvisande stängsel

Läs mer på jordbruksverket.se/stod eller kontakta oss handläggare i Blekinge på 010-224 00 00.

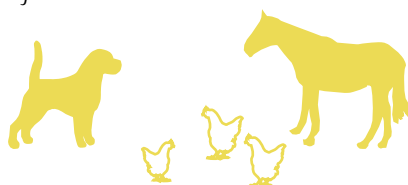
NYA REGISTER BÄTTRE SMITTSPÅRNING

Nya EU-regler gör att uttrycken produktionsplatsnummer, PPN och SE-nummer ersätts med "anläggningens registreringsnummer".

Den största förändringen är dock att även anläggningar med till exempel hobbyhöns, hästar och kennelverksamhet ska registreras hos Jordbruksverket senast den 1 oktober 2021. Detta kommer att göra det lättare att spåra smit-

tor och nå ut med information vid sjukdomsutbrott. Läs mer på www.jordbruksverket.se

BETESFÖRMEDLING

Även i år är betesförmedlingen öppen för dig som behöver betesmark till dina djur eller betesdjur till din mark.

Matchmaking för djur och gräs

Under den förra betessäsongen anmälde cirka 60 marker till betesförmedlingen. För de flesta av dessa gick det att hitta en matchande djurägare bland de nästan 70 djurägare som sökte mark till sina djur. Länsstyrelsen förmedlade därefter kontaktuppgifterna så att djurägare och markägare kunde kontakta

varandra för att starta en samverkan kring betet. Så välkommen du med att anmäla ditt intresse till betesförmedlingen! Scanna QR-koden för att komma till sidan eller gå in via www.lansstyrelsen.se/skane/betesformedling. Har du frågor e-posta oss på skane@lansstyrelsen.se

GREPPAKURSER I SOMMAR

Ja tack till bättre vattenhushållning, lönsammare betesdrift och bättre logistik? Nu i juni kompletterar vi de enskilda rådgivningarna med några mycket givande och inspirerande kurser.

- Effektiv närings- och vattenhushållning i grönsaksodling, 1/6, HIR Skåne, Oskar Hansson, 010-476 22 62, oskar.hansson@hushallningssallskapet.se
- Lönsam och miljövänlig betesdrift, nöt, 9/6, HIR Skåne, Niels Andresen, 010-476 22 22, niels.andresen@hushallningssallskapet.se
- Ligghall för utgångsdjur, nöt, 15/6, HIR Skåne, Ida Truedsson, 010-476 22 24, Ida.Truedsson@hushallningssallskapet.se
- Bra logistik på gården för minskad klimatpåverkan, 22/6, HIR Skåne, Ingela Löfquist, 010-476 22 31, ingela.lofquist@hushallningssallskapet.se

Läs mer här!

www.lansstyrelsen.se/skane/landsbygdsnytt

Gå gärna in och anmäl dig som e-prenumerant!

Länsstyrelsen
Skåne

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden